

Vil offentlig bruttopensjon overleve ny uføretrygd?

Bruttoprinsippet forsvinner.

Det er all mulig grunn til bekymring over omleggingen fra uførepensjon til uførestønad, fra pensjonistskatt til lønnstakerskatt for uføre under 67 år. Selv om det er lovt kompensasjon for skatteøkningen i offentlig pensjonsordninger blir det vanskelig å bevare bruttoprinsippet. Regjeringen er klar på at ordningen må omgjøres til et netto påslag på folketrygda. Bruttoprinsippet er offentlig ansatte sin garanti for at våre uføre bevarer sin inntekt når folketrygden endres. Vi vet at regjeringen vil ha bort bruttoprinsippet i hele det offentlige bruttopensjonsprinsippet. Det er all mulig grunn til å tro at de nå ser en sjanse til omkamp. Det fins ingen begrunnelse for denne omleggingen. Den har ikke noe som helst med pensjonsreformen å gjøre.

Vil det bli gitt full kompensasjon?

Det er nesten umulig å lage en påslagsordning der alle kommer likt ut som i dag. Den økte skatten som skal kompenseres er 27 000 ved lave inntekter, ganske lite ved inntekter rundt 450 000 og ganske mye ved svært høye inntekter. En helt spesiell utfordring blir samordningsfordelene. De utgjør i gjennomsnitt 30 000 i kommunene og 20 000 i staten. De er svært sosialt fordelt, like mye i kroner til en deltidsansatt som til en heltidsansatt. Erfaringene fra den avtalte videreføring av bruttopensjon ved tariffoppgjøret i 2009 er at disse samordningsfordelene er svært utsatt når ordninger legges om. Statssekretær Støstad vil ikke love at samordningsfordelene skal kompenseres i intervju i Klassekampen.

Taper i behovsprøvde velferdsordninger.

Et felles problem for private og offentlige uføre blir hvordan en slik omlegging vil slå ut overfor de behovsprøvde velferdsordninger som bygger på brutto inntekt. Uføre med minstestønad, unge uføre og andre med lav pensjon får nå en

høyere bruttoinntekt, men samme nettoinntekt. Da vil de kunne tape mye i statlig bostøtte og mange vil overstige inntektsgrenser for til eksempel fri rettshjelp. Til eksempel vil de tape fra 1500 til 2000 kroner måneden dersom de bor i kommunal leilighet i Trondheim. Det er en rekke velferdsordninger der satsene varierer etter brutto inntekt. I Trondheim gjelder det for eksempel kulturskole, SFO og ekstra hjelp i hjemmet. Vi mener det må foreligge klare løfter om at slike virkninger rettes opp før en slik endring kan godtas.

Overlever behovsprøvd barnetillegg?

Den store seieren er at det behovsprøvde barnetillegget er beholdt og at det ikke er satt tak på samlet stønad og barnetillegg. Men vi er bekymret over at det i proposisjonen varsles ny gjennomgang av begge disse prinsippene. Vi mener det må være klare garantier for at barnetillegget blir varig og tak ikke innføres.

Videreføres halv levealdersjustering?

På samme vis er vi bekymret over at halvering av levealdersjusteringa bare er midlertidig fram til 2018. Etter vår mening må det inn forpliktende garantier om videreføring før dette kan godtas. De formuleringer som nå ligger inne er helt uforpliktende.

Opptjening av alderspensjon stanses ved 62 år.

I dag er det opptjening til 67 år i folketrygda og opp til 70 år i det offentlige. En så tidlig stans vil spesielt ramme de som på grunn av helseproblemer har hatt en omskiftelig yrkeskarriere før de blir uføre. Det vil i tillegg ramme de store utdanningsgrupper som ikke kommer i fullt arbeid før de er 27 til 30 år. De vil komme helt urimelig dårlig ut som alderspensjonister dersom de bare har folketrygdas alderspensjon å leve av.

Dyrere offentlig uførepensjon.

Offentlig ansatte, spesielt de med kort yrkeskarriere på grunn av lang utdanning eller andre årsaker, får mye mindre fra folketrygda. Da blir ordningene mye dyrere for arbeidsgiver.

Med 454 000 i sluttlønn, 410 000 i gjennomsnittslønn vil Ida få 52 % av lønna i alderspensjon i dag. I 2030 får hun 39 %. Sjøl om garantien på 66 % også blir levealderjustert ned til 60 % i 2030 så må KLP eller Statens Pensjonskasse fylle på med 21 % av lønna, mot 14 % i dag. Prisen øker med 50 %. Kanskje betyr ikke dette all verden i staten, men det vil slå hardt ut på kommunebudsjett og ikke minst i statlige og kommunale foretak der det slår rett ut på bunnlinja. Presset for å gå over til andre ordninger vil øke.

Ingen verdig slutt på arbeidslivet.

Det er de offentlig ansatte som skal forvalte ny uføretrygd. Spesielt gjelder det de NAV-ansatte. Proposisjonen varsler en innstramming av mulighetene for å få 100 % uførevedtak. Det skal gis gradert uføretrygd sjøl om du er 100 % ufør i den jobben du har eller i det felt du er utdannet for. Det skal letes etter mulige jobber du kan tenkes å utføre, sjøl om de krever lavere utdanning og gir lavere lønn. Krav om flytting skal intensiveres. Legenes medisinske vurdering skal telle mindre. Fastlegene skal ikke en gang kunne foreslå en uføregrad, de skal bare beskrive den medisinske tilstand. Så er det opp til de NAV-ansatte å fastsette uføregrad etter en arbeidsevnevurdering. Og etter budsjett, rundskriv, politiske signaler og instruksjer. For de uføre kan det bli en lite verdig slutt på arbeidslivet, for de NAV-ansatte en arbeidssituasjon vanskelig å leve med over tid. Denne siden av reformen er verdt en mye større debatt enn vi har fått til nå.

Arne Byrkjeflot, leder LO i Trondheim